

Orgaan van de „Vereniging Vrienden van het Zaanse Huis”

Administratie: Zonnewijzerspad 8, Zaanse Schans

Redactie: Parkstraat 44, Zaandam

Verschijnt 3-maandelijks

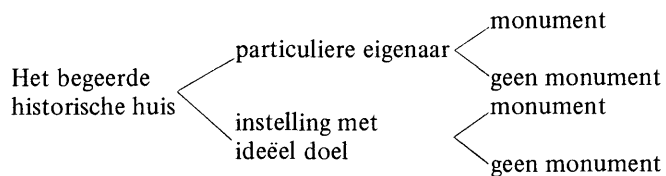
Maart 1979 No. 69

Van bouwval tot „monument” II

Sinds de vorige aflevering van ANNO kan ik uit persoonlijke ervaringen putten met het maken van plannen om te komen tot de aankoop en restauratie van een historisch huis. Dat bracht mij ertoe enkele wijzigingen aan te brengen in de aangekondigde volgorde der artikelen en meer uit te gaan van een stap-voor-stap aanpak. Ik ben ervan overtuigd, dat u uiteindelijk meer aan op ervaring geënte informatie hebt, dan aan een louter droge opsomming van allerlei wettelijke regelingen en voorschriften, al zal ik u uiteraard dat soort gegevens ook verschaffen.

Het draaiboek

Laten we zeggen dat het gaat om een deels 17e, deels 18e eeuws huis op een aantrekkelijke plaats met een lapje grond, dat u wordt aangeboden per advertentie, of omdat u op een lijst "aan de beurt" bent. In het laatste geval wordt het u aangeboden door een instelling die zich bezig houdt met behoud en restauratie van historische panden, in het eerste kan ook een particulier de eigenaar zijn. U rijdt eens langs het bewuste huis en raakt zo enthousiast dat u de koop overweegt. Het plaatje ziet er dan zó uit:

Zoals ik reeds eerder opmerkte, verdient het aanbeveling u van tevoren zorgvuldig te verdiepen in de aanpak van het project. U maakt als het ware een draaiboek, want u zult de komende weken een aantal deskundigen moeten raadplegen. U moet naar een notaris, die o.a. voor u nagaat of de kadastrale gegevens kloppen, naar een makelaar, naar een deskundige van een bank om te bezien of u het geld kunt lenen op uw bezittingen of uw inkomen benodigd voor aankoop en restauratie, rekening houdend met eventuele subsidies (die overigens op een veel later tijdstip zullen worden uitbetaald, vandaar dat ook een overbruggingskrediet meestal noodzakelijk

zal zijn), en naar een architect voor een juiste raming van de restauratiekosten. Een volgorde voor deze bezoeken is nauwelijks aan te geven. Het doet er ook niet zoveel toe, want uiteindelijk grijpen alle verzamelde gegevens toch in elkaar, waarna u pas tot een afgewogen beslissing zult kunnen komen.

Degene met wie u vrijwel altijd als eerste te maken krijgt, is de makelaar van de particulier of de instelling die het huis in eigendom heeft. Met hem maakt u een afspraak om het huis te gaan bekijken en hij noemt u de vraagprijs. Blijft u na het horen van deze prijs — die overigens nog niets zegt over de uiteindelijke kosten die zullen moeten worden gemaakt voor u prinsheerlijk in uw gerestaureerde woning zit, omdat u o.a. de hoogte van de restauratiekosten nog niet kent — nog steeds zo enthousiast en ziet u mogelijkheden om het huis aan uw wensen aan te passen, maak dan toch altijd een tweede afspraak om het huis nog eens te gaan bekijken. Mijn ervaring is dat je zo'n eerste keer toch geen volledig beeld krijgt. De tweede keer kijk je veel rustiger, veel praktischer. Neem vooral ook de maten op, zodat u thuis een plattegrond op schaal kunt maken en rustig kunt bekijken of het huis inderdaad de gewenste mogelijkheden biedt. Realiseer u wel, dat als het om een beschermd huis gaat, u wat indeling en uitvoering betreft aan verschillende voorschriften gebonden zult zijn. Maar daarover later.

De notaris

Ga naar uw eigen notaris, of kies er een uit. Het is zeer wenselijk dat u reeds in dit stadium contact met hem opneemt. Hij zal u in eerste instantie globaal over de fiscale voordelen van een eigen woning, over de diverse mogelijkheden tot financiering daarvan, kortom over de hele aanpak kunnen voorlichten. Bovendien kan hij, al kunt u dat uiteraard ook zelf, de kadastrale gegevens laten nagaan, een kadastrale kaart voor u opvragen waarop het huis voorkomt, en nagaan of er ook servituten, zoals bijv. het recht van overpad, etc. op rusten. Voor een dergelijk oriënterend gesprek berekent u notaris in de regel geen kosten, met uitzondering van een klein bedrag voor de aangevraagde kadastrale gegevens, terwijl u er toch een stuk wijzer van kunt worden en een stuk zekerder

uw weg gaat. Bovendien, als u een huis koopt hebt u toch een notaris nodig, want de overdracht van onroerend goed kan alleen via een notariële akte en daarvoor kiest de koper – u dus – de notaris.

De makelaar

U realiseert zich steeds goed dat de eerste makelaar die u ontmoet hebt, de raadgever is van de "tegenpartij", de verkoper, wiens belangen hij behartigt. U bent de aspirant-koper en het is altijd verstandig een eigen makelaar in de arm te nemen

die namens u optreedt, u raad en advies geeft en u op vele manieren terzijde staat. Met hem gaat u het huis zo snel mogelijk bekijken. Hij kan u zeggen of de vraagprijs reëel is, mede tegen de achtergrond van de nog te spenderen restauratiekosten, waarvan hij reeds een zeer globale schatting zal kunnen doen.

Over de makelaar en de bezoeken aan bank en architect gaan de volgende artikelen.

Marie-Louise Tiesinga

Hernieuwd pleidooi voor een streekmuseum aan de Gortershoek

Zoals u hebt kunnen lezen, is in de meerjarenbegroting van de gemeente Zaanstad een aanzienlijk bedrag opgenomen voor het realiseren van een regionaal museum. Een zeer verheugend bericht, zeker als u zich ons artikel van september 1978 herinnert en de mogelijkheden die aanwezig zijn om met gebruikmaking van bestaande materialen en collecties te komen tot een modern en veilig museum aan de Gortershoek te Zaandijk.

De gemeente (bij monde van wethouder Van Dam) plaatst echter nogal wat kanttekeningen bij de begrotingspost en de in de pers geuite veronderstelling, dat er muziek zit in de museumplannen in Zaandijk.

We willen in dit nummer van "ANNO" nader op deze kanttekeningen ingaan:

1. Het begrote bedrag, zegt wethouder Van Dam, is onvoldoende om tot een museum te komen. Er is externe (rijks-, provinciale-, en/of particuliere) hulp nodig.
2. De Gortershoek is ongeschikt voor de vestiging van een museum: zó de Zaanse Schans al voldoende bezoekers zou trekken, dan zijn dat nog niet de echte museum-liefhebbers die een in de buurt gelegen streekmuseum exploitabel maken.
3. Er is geen parkeergelegenheid.

Nee, een regionaal museum zou een beter onderkomen kunnen vinden in bijv. het voormalige winkelpand van Albert Heijn aan de Westzijde in Zaandam.

Wij delen de mening van wethouder Van Dam niet. Het situeren van een streekmuseum in de onmiddellijke nabijheid van de nationale en internationale trekpleister, de Zaanse Schans, aan de Zaan en binnen de Gortershoek, biedt naar onze overtuiging een unieke kans op een succesvolle exploitatie en uitbouw van de bestaande collectie en educatieve taak.

Immers: parkeren kan in de buurt, er kan relatief goedkoop worden gebouwd, omdat de gemeente de grond naast de Julianabrug met 80% overheidssubsidie heeft kunnen kopen. Er kan bovendien worden gebouwd volgens de moderne inzichten voor wat betreft accommodatie en de zo noodzakelijke veiligheid, waarbij gebruik kan worden gemaakt van bestaande bouwelementen. Het museumcomplex zal een stijlvolle opvulling van het open gat naast de brug kunnen betekenen, op een plek waar woningbouw niet gewenst is vanwege de verkeerssituatie, maar z.g. utiliteitsbouw wel tot de mogelijkheden behoort.

Natuurlijk betekent dit alles niet, dat alle problemen opgelost zijn. De financieringskwestie zal zeker een punt van nadere studie moeten vormen. Het lijkt ons echter alleszins de moeite waard om vanuit onze Vereniging, die is voortgekomen uit de Stichting Vrienden van de Zaanse Schans, een streekmuseum aan de Gortershoek van harte toe te juichen. Het begin is er!

M. van Leeuwen-Enklaar

Haaldersbroek: een triest geval

In de afgelopen maanden heeft de geplande uitbreiding van cacao-fabriek Jan Schoemaker B.V. regelmatig in de belangstelling gestaan. Deze uitbreiding immers moet gerealiseerd worden op het terrein, omsloten door de Leeghwaterweg, "De Poel", de Zaan en Haaldersbroek in Zaandam en zal bestaan uit tenminste twee loodsen van 20 x 50 meter en met een hoogte van ruim 8 meter. De aanvraag voor uitbreiding van de industriebebauwing langs de Zaan werd in oktober 1978 goedgekeurd door B & W van Zaanstad, op grond van een op sterk verouderde inzichten berustend bestemmingsplan uit 1957, met voorbijgaan van de waarde die Haaldersbroek en de Kalverpolder vertegenwoordigen in historisch en landschappelijk opzicht. Een bestemmingsplan dat al lang zou zijn herzien, als de gemeente Zaanstad zich had gehouden aan de vuistregel, dat elk bestemmingsplan binnen maximaal tien jaar dient te worden herzien en bijgesteld volgens de dan heersende inzichten.

De aan Haaldersbroek (een potentieel te beschermen dorps-

gezicht) aanpalende industrie maakt hier gebruik van. Het betreffende gebied is grotendeels (de gemeente bezit ook nog een klein gedeelte) in handen van Schoemaker. Toch zullen niet alleen de gemeente, maar ook het polderbestuur en de provincie hun medewerking moeten verlenen om tot uitvoering van de plannen te geraken. Hierin is immers ook begrepen het verleggen van de Sonoyweg, het maken van een aansluiting van de Sonoyweg op de Leeghwaterweg, tegenover het parkeerterrein van de Zaanse Schans en het aanpassen van de slotenstructuur, om aldus tot een aanééngesloten fabrieksterrein te komen.

Met de uitvoering van dit plan moeten we niet alleen een betreurenswaardige aantasting van het gebied constateren, maar valt vooral op, de wijze waarop dit gebeurt: er is door het bedrijf op geen enkele manier een poging gedaan, rekening te houden met landschappelijke en historische factoren in de onmiddellijke nabijheid, getuige vorm en afmeting, materiaal (kalksteen en geplastificeerde golfplaten), kleuren (lichtpaars

Haaldersbroek: op de achtergrond op deze foto de nu al dreigende fabrieken. Wat moet dat worden als de plannen van Schoemaker worden uitgevoerd en wanneer straks, bij het eind van de beplanting, het zware verkeer zal rijden?

en acht tot negen andere kleuren) en situering van de loodsen, waardoor deze op buitengewoon brutale wijze met de omgeving contrasteren. En dat is te meer betreuenswaardig waar het gaat om bedrijfsruimten, waarvoor met name in de Zaanstreek (men denke aan de molenschuren) een keur van harmoniserende materialen en vormen denkbaar is. Het enig antwoord op de aantasting van het gebied is de toezegging om z.g. "coulissen" van bomen te plaatsen, een jammerlijke vorm van planologie bedrijven, waardoor architectonische en planologische fouten moeten worden verdoezeld en waardoor in feite het bewijs wordt geleverd van een slecht ontwerp. Het hanteren van een "zichtlijn" (minuscuul t.o.v. het nu nog open landschap) is nauwelijks een argument pró deze fabrieksbouw; je kunt Haaldersbroek nog net om een hoekje zien liggen!

Het geheel maakt de indruk van een uiterst slimme strategische zet en al wordt er thans nog geruststellend over twee loodsen gesproken (er staan er acht op tekening!), de situering daarvan, in de uiterste oost- en west-hoek geeft aan, dat in feite ook al het tussenliggende terrein is opgeofferd.

Vóór het zover is, zal een deal tot stand moeten komen tussen Schoemaker, de gemeente, het polderbestuur en de provincie. Mocht het zover komen, dan staat niets een hoge fabrieksbouw meer in de weg. In de Kalverpolder, direkt naast Haaldersbroek.

Een dergelijke situatie staat ons overigens te wachten met Duyvis, die eveneens uitbreidingsplannen heeft, met o.a. een kantoorgebouw dat het zicht op molen "De Ooievaar" vanaf de Leeghwatweg grotendeels zal doen verdwijnen. Aan alle ellende komt dus nog lang geen eind.

M. van Leeuwen-Enklaar

Vereniging „Vrienden van het Zaanse Huis”

Goedgekeurd bij K.B. van 16 augustus 1967.

Secr.: R. de Hoog, Zonnewijzerspad 8, 1509 BW Zaandam
Penningmeester: J. Benjamin, T. Slagterstraat 1, 1551 CE Westzaan

Postgiro 742899 ten name van:

Penningm. Ver. Vrienden v.h. Zaanse Huis, Westzaan
Redactie "Anno 1961": Ads Bouman; S. de Jong; M. van Leeuwen-Enklaar en M. L. Tiesinga-Autsema.

Nieuwe leden die wij bij deze van harte welkom heten. Dat er nog velen mogen volgen.

De Heer B. H. C. van den Berg	Amsterdam
Mevr. Paula Balma	Amsterdam
De Heer J. Zuidema	Gorinchem
De Heer P. van Tellingen	Koog a.d. Zaan
De Heer W.G. Konijnenberg	Krommenie
De Heer A. P. Duivenvoorden	Marken Binnen
De Heer W. J. van Eldik	Westzaan
Mevr. M. van Leeuwen-Enklaar	Westzaan
De Heer D. Siffels	Westzaan
Mevr. B. J. van Zanten-Geertman	Westzaan
De Heer L. A. J. van den Broek	Willemstad
De Heer A. Boorsma	Wormerveer
De Heer en Mevr. H. en D. Dirkmaat	Wormerveer
De Heer W. van 't Veer	Wormerveer
De Heer D. Husslage	Wijde Wormer
ASPA Zaandam BV	Zaandam
De Heer J. P. Bloem	Zaandam
De Heer A. G. Brinkman	Zaandam
FOTO KAT	Zaandam
Mej. A. G. Schellingerhoudt	Zaandam
De Heer Jan Engel	Zaandijk
De Heer J. Engel	Zaandijk
De Heer W. Homburg	Zaandijk
Arch. buro Husslage & Blijenburg BV	Zaandijk
De Heer P. Husslage	Zaandijk
De Heer C. Jongens	Zaandijk
De Heer E. van den Toorn-Vrijthoff	Zaandijk
De Heer MR. F. J. Wytema	Zaandijk

Onze Ledenwerfactie

Als wij dit schrijven, hebben de meeste leden in de Zaanstreek en daarbuiten, reeds extra december-nummers en propagandacirculaires ontvangen en ermee gewerkt.

Wij rekenen op stromen nieuwe leden. Het is hoognodig! In plaats van te stijgen in ledenaantal daalden wij tot beneden de 1000. En dat terwijl we meer geld nodig hebben, vooral vanwege de gestegen kosten en omdat we in de toekomst onze vleugels wat wijder willen uitslaan.

Ter begeleiding van de actie heeft het bestuur niet stilgezeten: Alle leeszaal in de Zaanstreek zijn bezocht. In elke leeszaal zal voortaan een exemplaar van ons orgaan ter lezing liggen. Verder zijn daar voor belangstellenden exemplaren van ons december-nummer (werfnummer) verkrijgbaar.

Hetzelfde is het geval met "Voorlichting Zaanstad", Zaanlandse Oudheidkamer, Heemkunde gebouw Hogendijk en verschillende hulp-secretarieën.

Verder kreeg de voorzitter gelegenheid om in de hoogste klassen van onze lycea iets te vertellen over ons streven en tevens over de propaganda-actie. Een persconferentie heeft inmiddels plaats gehad, waar de heer van Leeuwen, voorzitter van 'Zaans Schoon' iets vertelde over de wenselijkheid van het behoud van het meer eenvoudige Zaanse Huis. Alle bovengenoemde bijzonderheden over onze actie passeerden daar de revue zodat niets onbeproofd is gelaten om de propagandisten terzijde te staan. Als wij dit schrijven is van één persoon reeds een winst van vijf leden bekend.

En nu maar wachten op het totale resultaat!

Ads Bouman

Kalender 1979

Tot onze spijt konden wij in het december-nummer geen bericht plaatsen over de kalender. Hij is nog steeds verkrijgbaar, al is reeds enige tijd verstreken: de prachtige platen zijn tijdloos. En ze zijn om van te genieten; weer uitzonderlijk mooie opnamen. Op de titelplaat een opname van onze karakteristieke watermolen. Prijs met envelop f 12,50. Franco per post f 15,25. Als u speciaal, bij ons bestelt, steunt u daarmee ons streven daadwerkelijk.

Boekje Bakkerij Museum

Over de geschiedenis van het huis waarin het Bakkerij Museum gevestigd is, is een boekje verschenen getiteld: "In de gecroonde duivecaeter". Het is een gezellig geïllustreerd werkje, geschreven door de Gemeente-Archivaris van Zaanstad. De prijs is f 2,-, per post f 2,80.

Oude nummers Anno 1961

Er kunnen weer oude nummers van ons orgaan besteld worden. Van No. 21 af tot No. 68 zijn nog originele exemplaren verkrijgbaar à f 0,50 per stuk. Van de nrs 1-20 alleen fotocopies à f 1,- per stuk. Porto voor 1 ex f 0,45; 1-3 ex f 0,80; 1-7 ex f 1,20; 1-18 ex f 1,70. Alle bestellingen van bovengenoemde uitgaven: bij onze correspondent B. IJskes, Zonnewijzerspad 6, Zaanse Schans (postgiro 626379).

Accept giro's voor contributie

Als u de accept girokaart ontvangt of ontvangen hebt wilt u dan meehelpen aan een vlotte afwerking? Laten wij de penningmeester, die toch al veel werk moet verzetten, niet nodeloos belasten.

Oproep tot activiteiten

Bij de verruiming van onze doelstelling past ook een dringender en meer gevarieerd beroep op de werkzaamheid van onze leden. In de breedste zin van het woord betreft het: signaleren, documenteren, adverteren en corresponderen.

Signaleren

Het melden van bedreigde panden – ook over kleine bijzonderheden – aan Mevrouw I. Valk-Hampe, Alg. secretaresse van "Stichting Zaans Schoon", Torenstraat 7, 1551 BK Westzaan. Tel. 075 - 28 21 73.

Documenteren

Wij zoeken iemand met een instelling tot precisie en zorgvuldigheid, om te helpen bij het verwerken van foto's en gegevens over de Zaanse Houtbouw en de houtbouw in het algemeen.

Adverteren

Omdat er gedacht wordt aan advertenties voor "Anno 1961", vragen wij of iemand van de leden, die op dit gebied deskundig is of enigszins deskundig, ons daarbij kan helpen.

Corresponderen

Reeds in ons nummer van september j.l. vroegen wij, onder het hoofd: "Medewerkers gezocht" correspondenten. Reeds meldde zich een vier tal aan. Er wordt van hen gevraagd om in hun omgeving attent te blijven op elk historisch Zaanse Huis en eventuele waardevolle berichtjes op dit gebied door te geven aan de redactie van Anno.

Thans zoeken wij nog correspondenten voor: Koog, Zaandijk, Assendelft, Oostzaan en Zaandam West.

Er is een Sectie Monumentenzorg

In de Gemeente Zaanstad wordt hoe langer hoe meer aandacht geschonken aan Monumentenzorg. Vermoedelijk is niet algemeen bekend – daarom vermelden wij het hier –, dat er een "Sectie Monumentenzorg" van de Dienst Gemeentewerken bestaat. Hoofd is de heer G. H. Smit uit Krommenie.

Brandweershuisje

In ons nummer van september 1977, vermeldden wij, dat een Brandweershuisje in de Schans gebouwd zou worden, bij de ingang van de Kalverringdijk. Wegens technische bezwaren is de bouw niet doorgaan.

Inmiddels is een andere, meer geschikte plaats gevonden, zodat vrij zeker in 1979 met de bouw kan worden begonnen.